

[Ministeren for handel, industri og søfart.]

550 mill. kr. vil komme til Danmark inden 1. juli 1949. Det tager nu engang en vis tid at købe og afskibe varerne, og dertil kommer, at Danmark under Marshallplanen har gjort bestillinger på maskiner og inventar, som først kan leveres senere.

Det ville dog være fejlagtigt ved bedømmelsen af Marshallplanens virkninger udelukkende at se hen til den import fra dollarområdet, som planen muliggør. Det må nemlig huskes, at samtidig med at den danske økonomi forbedrer sit grundlag, bringes de andre europæiske landes økonomi også på føde. Produktionen stiger altså ikke blot i Danmark, men i alle de lande, der samarbejder i Paris. Dette betyder, at vareudvekslingen mellem Danmark og de andre europæiske lande vil kunne stige, og dette muliggør igen en forøgelse af den økonomiske aktivitet i Danmark.

Sideløbende med produktionsforøgelsen i Europa og forøgelsen af handelen mellem de europæiske lande skulle det være muligt at skabe en friere betalingsordning. Disse problemer har været indgående drøftet i det sidste års tid ved møder i Paris, og forhandlingerne om disse udviklede spørgsmål afsluttedes den 16. oktober d. å. med vedtagelse af en overenskomst om inter-europæiske betalinger. I henhold til denne overenskomst skulle der skabes mulighed for en vis friere omveksling mellem de forskellige europæiske valutaer. Denne omveksling har hidtil stødt på adskillige vanskeligheder, bl. a. den, at de europæiske valutaer var af forskellig „hårdhedsgrad“. Det er f. eks. bekendt, at belgiske francs for mange lande var blevet en næsten lige så hård valuta som dollars. Gennem det betalingssystem, som der nu er indgået overenskomst om, skulle begyndelsen være gjort til, at denne og andre vanskeligheder kan overvindes. Der knytter sig dog endnu en betydelig usikkerhed til, hvorledes ordningen vil fungere i praksis, og det trylleord, der skal få alle europæiske handelsrestriktioner til at smelte bort, er næppe fundet endnu.

Når alle disse betragtninger er fremsat om de gunstige virkninger, Marshallhjælpen kan forventes at få — direkte og indirekte — såvel på den samlede europæiske genopbygning som specielt på Danmarks forhold, skal to ting tilføjes:

For det første, at det er en væsentlig ulempe, at der er så stor usikkerhed knyttet til planen. Foreløbig er kun dollarhjælpens størrelse indtil juli 1949 lagt fast. Hvad der skal ske fremover, vil helt være afhængig af de dispositioner, den amerikanske kongres

træffer efter forhandlinger, der formentlig begynder i det nye år.

For det andet må man ikke overvurdere omfanget af den dollarhjælp, der tilflyder Danmark i indeværende kalenderår. Under tiden sporer man i ærede medlemmers udtalelser her i salen eller andetsteds en tilbøjelighed til at antage, at det er enorme valutabeløb og uanede varemængder, der tilflyder Danmark gennem Marshallhjælpen, hvilket kan få tilhørerne til at tro, at enhver tænkelig letsindighed i import- og forsyningspolitikken nu er forsvarlig. Efter foreløbige opgørelser kan man imidlertid næppe regne med, at der kommer Marshallvarer til Danmark i indeværende kalenderår for mere end ca. 300 mill. kr. Dette må sammenholdes med en totalimport på ca. 3 500 mill. kr. og et totalt rådighedsbeløb på nationalbudgettet på ca. 19 500 mill. kr. Det vil heraf ses, at Marshallhjælpens betydning foreløbig mere ligger i dens kvalitet — d. v. s. dens valutahårdhed — og dens idé — d. v. s. den samarbejdstanke, den bringer til Europa — end i dens beløb.

Disse ting være ikke sagt for at forsøge at reducere Marshallhjælpen i det høje tings anseelse. Jeg vil tværtimod anse denne plan for at være en af de mest positive økonomiske indsatser i international målestok, der er set i vor tid. Bag denne plan ligger afgjort noget af den offervillige ånd, hvormed bl. a. præsident Roosevelts prægede amerikansk udenrigspolitik. Uanset det bør hjælpens omfang i indeværende år imidlertid beskrives for det høje ting i de rette proportioner.

Mange faktorer peger i øjeblikket i retning af forøgelse af produktionen her i landet: Marshallhjælp, voksende udenrigshandel, større høst og højere produktivitet. Som allerede nævnt består opgaven for regering og rigsdag i at disponere rigtigt over dette forøgede nationalprodukt. Lettest ville det være at lade forøgelsen omsætte sig i et voksende forbrug. Den regering, der gjorde det, ville vinde mange billige laurbær, men ville have handlet uforsvarligt og fejlagtigt. Så stor en del som muligt af dette voksende nationalprodukt bør anvendes til kapitalinvesteringer, til udvidelse og rationalisering af produktionsapparatet. Målet er, at der fra og med 1952-53 opnås balance i det samlede løbende betalingsmellemværende med udlandet, samtidig med at der skabes mulighed for opretholdelse og efterhånden forbedring af levedoden her i landet. Vejen til dette genopbygningsmål er skitseret i det såkaldte langtidspogram. I langtidspogrammet har man i hovedsagen regnet med, at der ikke vil ske væsentlige forskyd-